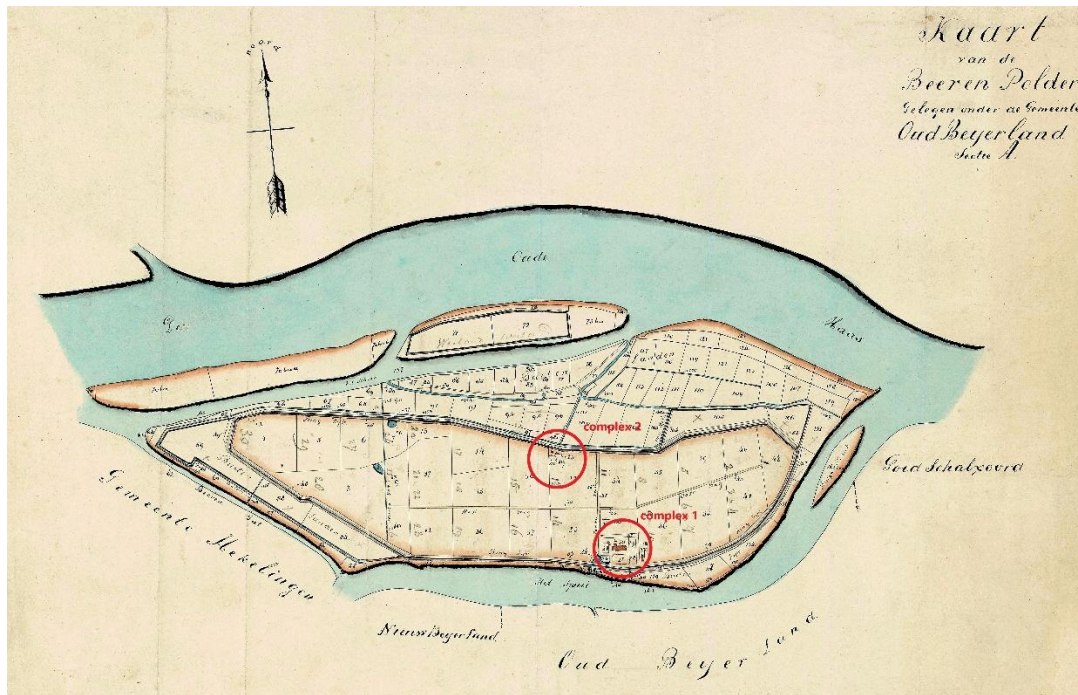
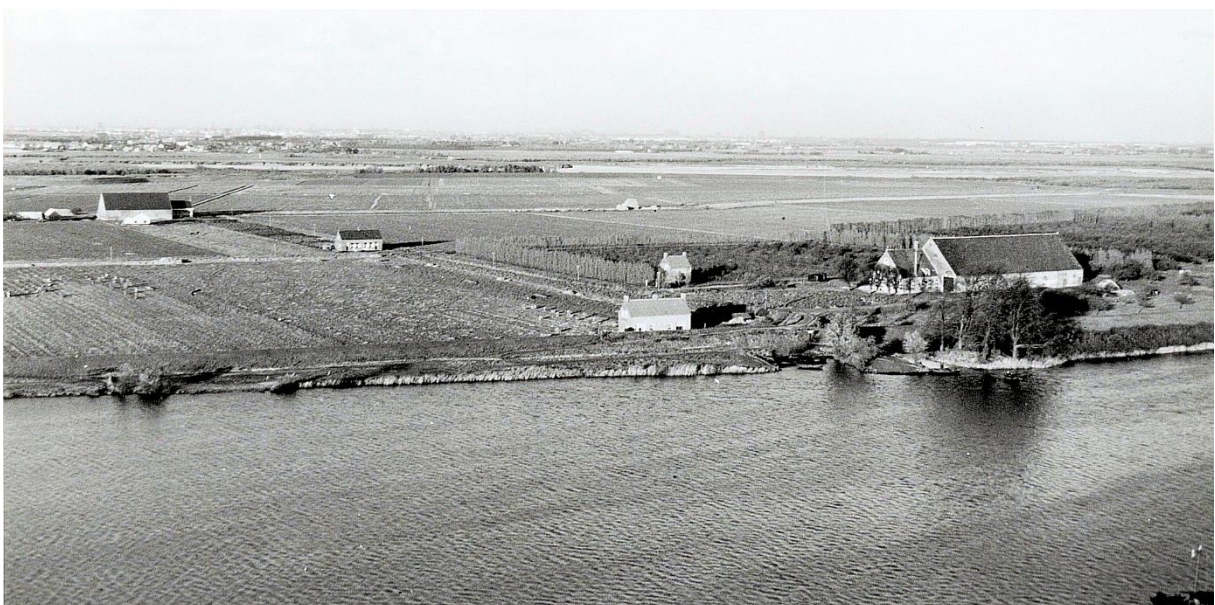

De geschiedenis van de Beerenplaat

Jan Paul van der Spek
versie 25-9-2025

De Beerenplaat

Inleiding

Tot het begin van de jaren zestig van de vorige eeuw vormden de Beerenplaat met de daarin gelegen Beerenpolder een uitgestrekt agrarisch gebied, gelegen voor de haven van Oud-Beijerland. In 1962 verdween dit deel van Oud-Beijerland. De gemeente Rotterdam kocht dit gebied ten behoeve van de Rotterdamse waterleiding. Daarmee ging een uniek stukje landschap verloren. Omdat er over dit gebied, noch in het archief van de Historische Vereniging van Oud-Beijerland, noch in het archief van Museum Hoeksche Waard nauwelijks gegevens voorhanden zijn, wil ik in een drietal artikelen de Beerenplaat te beschrijven, zodat dit stukje cultureel erfgoed niet verloren gaat. Het eerste artikel handelt over de periode tot 1832. Het tweede artikel, over de periode tot en met 1953, zal gaan over de bewoners en de bebouwing van dit gebied. Het afsluitende artikel handelt over de watersnoodsramp van 1953 en de laatste jaren van de Beerenplaat als agrarisch gebied. De artikelen zijn verschenen in *Beijerlandsche Berichten*, de nummers 97 (2024), 98 en 99 (2025). Aangevuld met een aantal gegevens, die mij later ter beschikking gesteld werden.

De eerste periode

In de tijd dat de eerste polder in de Beijerlanden werd bedijkt (1557) lag ten noorden van Oud-Beijerland een ondiepte op de kruising van de Oude Maas en het Spui, benaamd 'den Beer'. Op een kaart uit 1595 zijn deze platen al weergegeven. Van een permanente bewoning is nog geen sprake. Wellicht nog het domein van jagers en vissers.

Op kaart van ruim zeventig jaar later is dat al iets anders. Het is één van de oudste archiefstukken over dit gebied, een bijzonder fraaie kaart gemaakt door Mattheus van Nispen met de dagtekening 5 december 1668. Rond die tijd was er een eendenkooi, waren er weilanden waar zomers het vee kon grazen en werden er diverse visrechten door het Oud-Beijerlands bestuur afgegeven. Soms met problemen, zo klaagden de vissers Hendrik Grauw, Cors van den Heuvel en Cornelis Loos in 1690 bij de Overheid dat door verzanding een goede vangst van zalm niet meer mogelijk was. Deze verklaring werd gedaan ten behoeve van Jan Starrenbergh, een

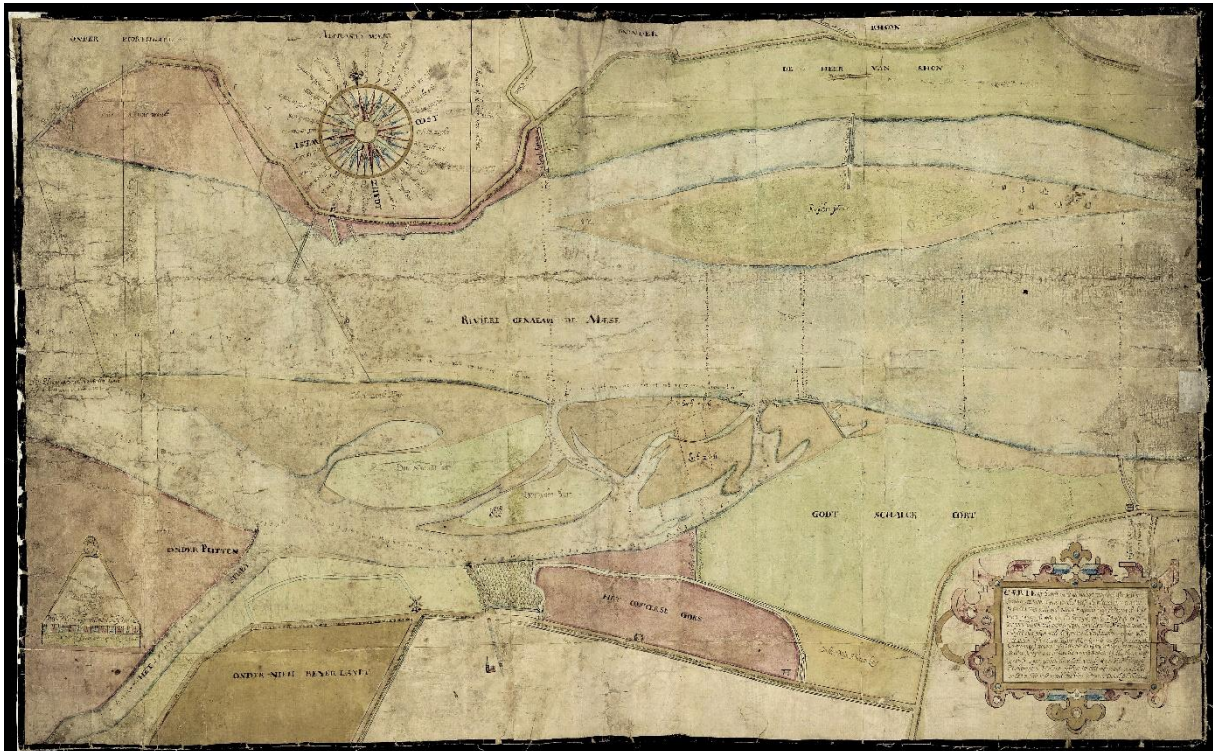

bewoner van de Beer. Wie en wat deze, mogelijk eerste, bewoner van den Beer was, wordt niet geheel duidelijk.

De eerste bewoners

In de eerste periode waren er mogelijk al vaste bewoners, in de oud-rechterlijke archieven zijn namen te vinden van personen die zich op de Beerenplaat bevonden.

Op 31 met 1601 verklaarde de inwoner van Oud-Beijerland **Dirck Cornelisz**¹ schuldig te zijn aan Heijndrick Corsz van Leerdam de som van 42 car. gulden 12 stuivers over koop van vurenhout voor de bouw van zijn huis op de Beer. Onderpand is dit huis en zijn broer Sijbrant Cornelisz Biersteker.

Op 2 januari 1603 compareerde voor de schout Jeronimus Manrique en de schepenen Adriaen Cornelisz van Rooijen en Jan Stevensz, **Aert Thijssen**², veerman alhier, die op verzoek van Christiaan de Donckere, rentmeester van de Beijerlanden vanwege Sabina van Egmont, onder ede verklaarde dat hij op last van de raad van de gravin en ook op last van de tegenwoordige rentmeester gedurende de laatste 6 of 7 jaar het opzicht heeft genomen op de plaat de Jonge Beer benoorden de Oude Beer en op deze plaat jaarlijks biezen genomen heeft en dat niemand anders biezen gehaald heeft zonder toestemming van de raad of de rentmeester. Verklaart verder dat hem door jhr. Emanuël van Stembor, toen raad, en Anthonie van Blenckvliet als baljuw dikwijls belast, omdat hij de enige daar biezen vandaan kon halen. Compareerde mede **Willem Pietersz Broeder**, bode, dat hij gedurende 2 jaar opzicht had op last van Gillis de Glarges, tegenwoordige raad van de gravin en de rentmeester ook op de Jonge Beer heeft gehad biezen, die door Aert Thijssen hier verkocht zijn voor banden om vlas te binden.

¹ ORA Oud-Beijerland. Inv. nr. 2

² ORA Oud-Beijerland. Inv. nr. 29

Op 24 april 1615 vertoont Johan Pandelaert een acte van procuratie: Carel, graaf van Egmont als universeel erfgenaam van zijn zuster Sabina van Egmont verkoopt aan **Reijnier van Oldenbarnevelt**³, ridder, het Oostersche Gors. Ook inbegrepen zijn een paar platen, genaamd: De Beer, de Biggen en de Ruige plaat. Mocht de koper deze gorzen bedijken, dan mag hij een dijkgraaf, heemraden, penningmeester benoemen. Vervolgens vindt de koop plaats.

Op 22 april 1651 verklaarden **Menno Abelsz** en zijn huisvrouw **Cathalijna Cornelisdr**⁴, wonend in Oud-Beijerland, voor notaris Cristiaen van Vliet, op verzoek van Gerrit Cornelisz. Swaenhil dat Cathalijna op 17 april aan de pachters van het zoutgeld hun 6 koeien heeft aangegeven. Deze 6 koeien stonden de hele winter in de stal van Swaenhil, terwijl 5 andere beesten op de Beer buiten Beijerland ter weide gingen. Op 30 augustus 1651 verklaart **Menno Abelsz**⁵, wonend op den Beer, voor notaris Cristiaen van Vliet schuldig te zijn aan Dirck Jansz Pesser, wonend in het Putse kerkhof, de som van f 250,00 over geleend geld en gehaalde waren.

Op 14 november 1669 eisen de kinderen en erfgenamen van **Tonis Aertsz Verstolck**⁶ van Dirck Pietersz Visser gedaagde betaling van f 29,00 over het weiden van drie hokkelingen en een paard in de zomer van 1668 op de Beer.

Op 5 december 1690: Hendrick Cornelisz Grauw (60), Cors Pietersz van den Heuvel (50) en Cornelis Cornelisz Loos (48), onze inwoners en vissers op de Oude Maas, verklaarden op verzoek van **Jan Starrenbergh**⁷, wonende op de grafelijke gorsingen, genaamd De Beer, dat in het jaar 1687 en enige voorgaande jaren, de visserij aan de noordzijde van De Beer, van een goede diepte en ondiepte is geweest voor een zegen en zalm vangst. Tegenwoordig zodanig is verland en door grote diepte is verlopen, dat binnen twee jaren geen zegen en zalmvangst is gebruikt. Nog tegenwoordig ter plaatse geen zegen of zalm te vangen, kan worden gebruikt.

Op 15 november 1691 eist **Jacobus Spuijdijck** 12 gulden over het weiden van een paard op de Beer van Arijen Sijmons van der Heijde de som van 12 gulden over het weiden van een paard in de zomer van 1691 op het eiland van de Beer. De gedaagde ontkent dat hij de volle weihuur van het paard verschuldigd is en zegt verder dat Jacobus Spuijdijck niet zal ontkennen dat verleden zomer één van de hokkelingen van Arijen Sijmons van der Heijde op de Beer na enige weken gelopen hebbende, door de huisvrouw van Hendrick Grauw dood is gevonden, zonder daarvan ooit enige bewijs gedaan te hebben. Dat echter in het laatst van de zomer Arijen Sijmons van der Heijde een veulen werkpaard gebracht op de Beer, in absentie van Jacobus Spuijdijck en Hendrick Grauw, maar met kennis van huisvrouw van Hendrick Grauw, dat enige dagen daarna de gedaagde aan de eiser heeft gezegd dat hij zijn werkpaard op de Beer had gebracht in de plaats van de hokkeling. Dat Jacobus Spuijdijck daarin wel te vreden zijnde niettemin zei daarmee zou hij wat te kort komen, doch daar gaat zoveel gras verloren daar is weinig aan

³ ORA Oud-Beijerland. Inv. nr. 3

⁴ ORA Oud-Beijerland. Inv. nr. 43

⁵ Menno Abelsz en Cathalijna Cornelis trouwden voor het Gerecht van Oud-Beijerland op 19 oktober 1649. Menno Abelsz als jm. van Goedereede, wonende in Oud-Beijerland en Cathalijna Cornelis, jd. van Oud-Beijerland. Menno Abelsz behoorde tot de doopsgezinde bewoners van Oud-Beijerland (Menno genoemd naar hun voorman Menno Simonsz), vandaar dat zijn niet in de kerk, maar voor het gerecht oin het huwelijk traden.

⁶ ORA Oud-Beijerland. Inv. nr. 41

⁷ ORA Oud-Beijerland. Inv. nr. 78

gelegen en de gedaagde antwoordde: Ik wil niet dat gij tekort komt, ik zal liever een gulden meer geven. Stellende de taxatie van de weihuur ter arbitrage van dit Gerecht in zonderheid voor de 3 a 4 weken van weien, welks paard ondertussen menig maal afgehaald is geweest, consenterende dat de weihuur de gedaagde zal worden afgekort en valideren zal op hetgeen door de Schepenen Commissarissen van deze Vierschaar in zeker accoord aangaande 2 beesten tot last van de huurders van de Beer tot zijn voordeel is bedongen en vermits hij daartoe altijd bereid is geweest en nog is, sustineert daarmede te mogen volstaan en in geen kosten gehouden te zijn, maar dat de eiser daar in zal worden gecondemneerd met de verdere conclusie van niet ontvankelijk. Pachter: Jacobus Spuijdijck, huurder: Hendrik Cornelisz Grauw.

Op 18 oktober 1694 eisen de kinderen en erven van Bastiaen Coomans van **Hendrick Cornelisz Grauw** f 15,00 (jaarhuur) van het gors de Beer. Hendrick Cornelisz heeft het onderverhuurd in strijd met de huurcedulle.

Permanente bewoning

Op 15 mei 1707 compareerden Cornelis Jooste (57), Gerrit Barendsz de Jongh (53), Maria Pieters (60) weduwe van Hendrick Cornelisz Grauw, Johannes van Nimwege (34), Pieter Cornelisz Robbe (26), Leendert Cornelisz Robbe (23), Jan Hendricksz de Reus (24), Leendert Arijensz Vermaes (18), Pieter Leendertsz Visser (31) en Cornelis Coenraat Benningh (19), die verkaarden op verzoek van Adriaen Verboom, vroedschap van Gorinchem en **Cornelis Boon**⁸, baljuw van Rhoon en Pendrecht, dat zij op 28 april 1707 present zijn geweest op de Beer. Daar hebben gezien Cornelis Hagendijck, impostmeester te Dordrecht. Dat Cornelis Hagendijck moeilijkheden heeft gehad met de arbeiders op de Beer. Zodat hij is genoodzaakt geweest om een briefje waarin hij belooft van nooit meer op de Beer te zullen komen om impost te ontvangen van het bier dat de arbeiders daar drinken. Verder dat Boon zich niet met het voorval heeft bemoeid, ja veel eer alle middelen heeft aangewend om het volk ter neder te zetten, ja zelfs de impostmeester gered heeft.

Op 18 mei 1707: Willem Moerkercken (27), Jan Cornelisz van der Sluijs (20), Aij Jansz Backer (40), Matthijs Dirckse (36), Franck Arentse (21), Bastiaan Ariense Neus (19), Engel Cornelisse (21), Jacob Krijnen (57), Koen Teunisse (26), Claas Kettingh (30), Gommert Hubrechtse (47), Jacob Wouterse (230), Wouter Jacobse (50) en Heerman Ariense (31), hebben onder ede verklaard op verzoek van juffrouw Catharina van der Walle, huisvrouw van Hugo Boon de jonge, dat zij op de plaat genaamd de Beer, voor Oud-Beijerland, op 28 april 1707 hebben gezien Cornelis Hagendijck, impostmeester te Dordrecht, met nog enige personen. Dat zij deposanten toen op het aankomen van enig volk, de impostmeester hebben terug zien gaan. Dat daarop enig volk is samengelopen zonder presentie van Hugo Boon de jonge. Veel minder dat de heer Boon enige gelegenheid zou hebben gegeven tot moeilijkheden of ruzie die de impostmeester zou zijn aangedaan. Verder compareerden nog voor schepenen voornoemd, op dato als boven, Willem Moerkercken, Arij Janse Backer, Bastiaen Gerritse van der Kruijs en Jan Cornelisz van der Sluijs. Die verklaarden dat zij gezien hebben op de Beer, Cornelis Hagendijck. Dat de impostmeester na ruzie en moeilijkheden die hij had gehad met arbeiders op de Beer, zich in een tent heeft teruggetrokken, waarin Hugo Boon. Dat het volk waarmee de impostmeester moeilijkheid had, hem is gevolgd en heeft gedwongen te tekenen zeker briefje, doch zonder enig toedoen veel minder dwang van

⁸ ORA Oud-Beijerland. Inv. nr. 78

Boon, dat het volk nadat de impostmeester had getekend, van de heer Boon heeft gevergd, het briefje voor te lezen en dat het volk daarmee niet tevreden zijnde, daarop riep: nog meer moet er bij staan. Nadat de impostmeester, weder zonder toedoen van de Heer Boon, had getekend hetgene het volk begeerde. Weder het volk van de heer Boon heeft gevergd het nadergetekende, voor te lezen.

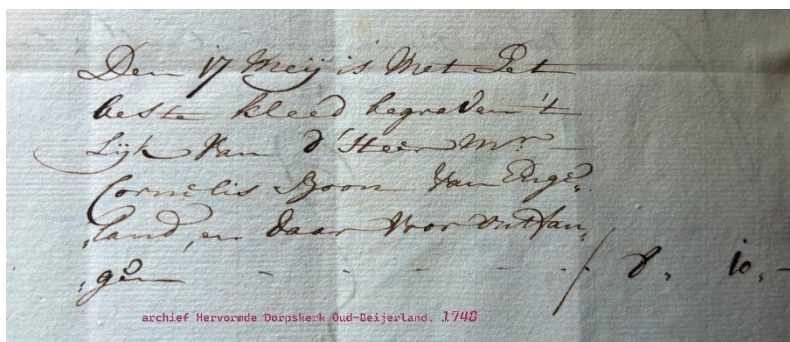
Op 25 mei 1707: Willem Moerkercken, Cornelis Rijn van der Linden, Arij Jansse Backer, Cornelis Willems Hermans, Schalk Dirks van der Schans, Cornelis Jansz Wagemacker, Leendert Woutersz Lighart en Jan Cornelisz van der Sluijs, aannemers en bedijkers van de Beer in de Oude Maas, op verzoek van juffrouw Catharina van der Walle, huisvrouw van de heer Hugo Boon de Jonge, verklaring betreffende de problemen op 28 april 1707 op de Beer met de impostmeester Cornelis Haagdijk.

Op 9 januari 1710: Gerrit de Baen, meestertimmerman, wonende alhier eiser contra **Hugo Boon**⁹ de jonge wonende op de Beer gedaagde. De eiser concludeert dat de gedaagde gecondemneerd zal worden te namptiseren 87 gulden 5 stuivers wegens arbeidsloon en leverantie

In 1668 was dit gebied oorzaak van een ernstig geschil tussen de Grafelijkheid (in dit geval de Staten van Holland) en de heer van Rhoon. Twee brieven, één van 27 augustus 1668 en één van 6 juni 1669 uit 's-Gravenhage geven dit weer. Bij deze twist werd de eendenkooi van de Grafelijkheid vernield. De heer van Rhoon diende alles weer te herstellen, maar doorover onstond een hevige twist waarbij geweld niet werd geschuwd.

Verder was er een plaats voor de galg. Dit blijkt duidelijk uit het oud rechterlijk archief van Oud-Beijerland. Op 11 februari 1704 werd Claes Jansz Stedehouwer alias den Hondskont, 43 jaar en afkomstig uit Nieuw-Beijerland, ter dood veroordeeld wegens het zich niet houden aan een verbanning en tevens wegens het stelen van vee en goederen. Hij werd op een schavot voor het Raadhuis ter dood gebracht en vervolgens overgebracht naar het galgenveld op de Beer.

In dat zelfde jaar 1704 werd door Grafelijkheid de plaat de Beer verpacht aan Cornelis Anthony

Boon van Engeland, die een groot deel van de plaat liet bedijken. Hij was in 1680 in Rotterdam geboren en bekleedde de waardigheid van baljuw van Heenvliet en leenman van het land van Voorne. Hij noemde zichzelf zo omdat hij ook de bij Hoogvliet gelegen Engelandse polder

bezat. Hij liet een jaar later een kapitale boerderij bouwen. Na verloop van tijd kreeg zijn broer Cornelis Boon van Engeland de Beer in pacht. Op 17 mei 1748 werd hij in de Dorpskerk van Oud-Beijerland begraven. Regt stelt: dat de bedijking in 1707 plaats had door Hugo Boon van Engeland. Helemaal duidelijk is het jaar van ontstaan van de Beer polder dus niet.

Beschrijvingen van het gebied

⁹ ORA Oud-Beijerland. Inv. nr. 44

In 1793 geeft Van Ollefen de volgende beschrijving: *Naderhand is in de Oude Maas, recht tegenover en ten noorden van Beijerland opgekomen een plaat, welke door de Graaflijkheid in den jaare 1704, met een winterdijk is bedijkt geworden, genaamd de Beer, behorende mede onder het rechtsgebied van Oud-Beijerland, beslaande het binnenland daar van 104 morgen, behalve een grote partij buitengorzen, rietvelden en aanwassen, Het geheel behoort Isnog aan de Graaflijkheid welke hetzelfde verpacht, staande even binnendijs een kapitale bouwmanswoning, aangelegd door de heer Cornelis Anthony Boon van Engeland in het jaar*

1705, die als toen bruiker van dat goed was, zijn broer mr. Cornelis Boon, heeft hetzelfde later merklijk verbeterd en het met een gedicht, Beerezang genaamd, vereerd.

In de loop van de 19^e eeuw werd een groot deel van de omringende gorzen en aanwassen tot zomerpolder omkaad. De voornaamste was de Nieuwe Beerpolder en waarvan de ringkade in 1899 tot watervrije hoogte werd verhoogd. Verder de Hooi- of Weiplaat, gescheiden door de afgedamde kreek Het Scheer. De Beerpolder heeft een grootte van 118 ha., de Nieuwe Polder omstreeks 53 ha en de Hooi- of Weiplaat omstreeks 14 ha. De kleinere omkadingen van jongere datum hebben samen een oppervlak van 37 ha. En de ombekade buitengrond omsteeks 30 ha. Verderis er nog de Griendpaat van omsteeks 14 ha. Totaal 252 ha.

Het Scheer en het Beerengat zijn met enig rietland, ruigten en blanke slikken zijn Staatseigendom en verpacht voor een gering bedrag.

De Ringdijk heeft een hoogte van 3,60 tot 4,00 m. + NAP. en wordt door de eigenaren onderhouden. Daar waar hij schaaldijk¹⁰ is, voorzien van basalt op kraagstukken. De uitwatering verloopt via twee stenen sluisjes in de Ringdijk, één aan de noordzijde op het Scheer en één aan de zuidkant op het Spui. Dit laatstgenoemde sluisje kan ook voor waterinlaat gebruikt worden. De terreinhoogte wisselt van 0,25 tot 1,30 m + NAP. Er is geen waterleiding en de sloten worden door de pachters onderhouden.

De polder wordt doorsneden door twee elkaar kruisende landwegen, waarvan de Torenlaan met een lengte van 450 m. de bouwhoeve aan het Spui noordwaarts verbindt met de noordelijke ringdijk, terwijl ongeveer halverwege vanuit de Torenlaan de Oostweg over een lengte van ruim 700 m. oost- en de Westweg over een lengte van 800 m. westwaarts loopt.

De Nieuwe polder

De noordelijke ringdijk wordt door een smalle strook gescheiden van het Scheer. De polder heeft een oppervlak van 53 ha. De inpoldering uit onbedijkt griendland had in 1853, aanvankelijk met een lage kade plaats. In 1857 werd de kade verhoogd en in 1899 werd zij krachtens een vergunning verleend door de minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid bij beschikking van 28 januari 1899 vervormd tot een hoogwaterkerende bedijking met kruinhoogte van 4,00 + NAP. Het buitenbeloop is over een lengte van 300 m. van een basaltglooing voorzien. De afwatering geschiedt door twee houten duikersluisjes, één in noordelijke richting op het Scheer, de andere op korte afstand ten noorden van het zuidelijk uiteinde van de oostelijke ringdijk op een tussen de griendbekadingen oostwaart naar de bovenmond van het Spui lopende scheidingssloot uitwatert. Later nog versterkt door een Amerikaans windmoter-schepradmolentje met een vlucht van ongeveer 14 m. die door de eigenaresse in stand gehouden wordt. Ook nog een houten schepradmolentje, eigendom van, en in onderhoud bij, de gebruiker van de bemalen percelen. Waar die molens gestaan hebben is onbekend. Het westelijk polderdeel wordt van zuid naar noord doorsneden door een 220 m. lange landweg, in wiens noordwaarts verlengde door het Scheer een in 1857 aangelegde particuliere afsluitdam loopt die de Nieuwe polder verbindt met de Hooi- of Weiplaat. Deze dam heeft een hoogte van 1,15 m. + NAP.

De Hooi- of Weiplaat

In het begin van de 19^e eeuw was de omkading nog slechts van geringe betekenis en had zij een oppervlak van 10 ha. Terwijl daarin een vluchtheuvel voor het vee bestond. In 1857 had, gelijk met de verhoging van de kaden van de Nieuwe polder, een vergroting plaats tot ruim 14 ha.

¹⁰ Een schaaldijk is een buitendijk zonder zomerdijk en uiterwaarden

Terwijl deze door een dam (hoogte 1,15 m.) door het Scheer verbonden werd met de Nieuwe polder en door een rijzendam (hoogte 1,55 m.) aan de westzijde met de Griendplaat. Vroeger hooi- en weiland, thans beplant met griend, terwijl de vroegere vluchtheuvel vergraven is. De ringkade heeft een hoogte van 1,30 m. + NAP. De uitwatering vindt plaats door drie houten griendsluisjes, waarvan twee in de noordelijke kade op de Oude Maas en één in de zuidelijke kade op het Scheer. Alle waterstaatswerken worden door de huurders van het land onder toezicht van de grondeigenaar onderhouden.

De Griendplaat

De griendplaat is onbedijkt en met griendhout beplant. De plaat heeft een oppervlak van bijna 14 ha. In de huidige hoge oevers bevinden zich een vijftal houten griendduikertjes. In 1910 en 1911 werden ter voorkoming van grondverlies door golfslag, bij de westpunt langs de Oude Maas door de eigenaren resp. vier en twee dammetjes aangelegd, met vergunning van de minister van Waterstaat van 7 juli 1910 en 30 mei 1911.

Een pachtcontracten van 1841¹¹ en 1875¹²

Het contract van 1841

Als eerste het pachtcontract, opgesteld voor Cornelis Hendricus van der Looij, notaris te Rotterdam op 22 maart 1841, tussen de verpachter Adolf de Gijselaar en de pachter Jacob Beukelman, bouwman te Abbenbroek. Het betreft de bedijkte polder Den Beer met huizen, schuren en 152 bunders 25 roeden bouw- en weiland, tuin, boomgaard, dijken, kaden, laningen, wegen en erven. Voor een periode van 7 jaar, ingaande 1840/1841 en eindigend 1847/1848, voor de som van f 6.615,- per jaar.

Bijzonderheden

In dit contract werden een aantal rechten van de verachter opgesomd. Ondermeer het recht van de jacht en de visserij, het recht om zwanen, pauwen, hoenders en ander pluimvee te houden. De twee voorkamers en keuken van het huis, de regenbak en de kelder in de keet, de zolder en vrije toegang door de keet daar naar toe, de zolder boven het kaashuis. De koepel staande op het hoofd, de helft van de tuin aan de westzijde van de schuur en de twee boomgaarden gelegen tegen de zuidzijde.

Het contract van 1875

Op 17 september 1875 werd een pachtovereenkomst gesloten tussen de grondeigenaar Isac Dignus Fransen van de Putte en Gerrit Hollaar jr. te Goedereede en Teunis Lodder te Ouddorp van de hostede De Groote Beer en 87 ha. land. De pachtduur bedroeg 14 jaar en de pachtsom was 101 gulden per ha. met 56 cent vermindering voor de door de pachter betaalde grond- en polderlasten, herstellingen aan gebouwen en brandverzekering. Voor rekening van de pachter was het onderhoud van glazen, dorsevloeren, grondslagen van de beestenstallen, alle heiningen en afsluitingen van de gebouwen en gronden, de losplaatsen aan het Spui. De pachters hadden vrij wonen en de opbrengsten van het bouwland, boomgaard en weiland zonder de zogenaamde tienden. De pachters moeten de bouwlanden naar de gebruikelijke eisen des tijds bewerken. Het telen van mosterdzaad is onvoorwaardelijk verboden.¹³

¹¹ Archief Arie Beukelman, Poortugaal (2025)

¹² Archief Museum Hoeksche Waard, verzamelarchief nummer 6 (1875)

¹³ De teelt van zwarte mosterd in Nederland kent een lange geschiedenis. Tussen 1850 en 1925 werd veel mosterd geteeld. Daarna werd de verbouw in enkele gebieden verboden, men dacht dat een explosieve

Toegestaan was het planten of zaaien van meekrap, aardappelen, vlas en suikerwortelen. Suikerbieten niet meer dan 8 ha. per jaar. De pachters zijn verplicht tegenover de vrijheid van cultuur het aantal stuks vee van twee jaar en ouder te houden (62 stuks). Zo niet, dan voor elk ontbrekend stuks vee, voermest aan te voeren ten vernoege van de verpachter. Voorts zal hij geen hooi, stro, mest of delfaarde van deze gronden mogen verkopen of verzamelen, maar alles moeten aanwenden ten voordele van de gepachte grond.

De pachter zal bij vernieuwing van de pacht dit in het elfde jaar van de pacht aan moeten vragen. Bij beëindiging van de pacht mogen in het 12^e, 13^e en 14^e jaar geen suikerpeën worden gezaaid en niet meer dan 3 ha. vlas, mits klavers daarin en 7 ha. aardappelen. In de pachtjaren moeten oieder jaar 7 ha. worden gebraakt.¹⁴ Bij het beëindigen van de pacht moeten de onbezaaid liggende gronden minstens twee keer geploegd worden opgeleverd zonder vergoeding hiervoor. De verpachter of zijn gemachtigde heeft te allen tijde toegang tot de verpachte gronden om naleving van het voorgaande te controleren. Voor het recht van de jacht, de beschikking over de linker opkamer van de boerderij, de koepel¹⁵ en vervolgens de opbrangst van het houtgewas buitendijks en op de gorzen.

Het gebied na 1832

In het jaar 1832 werd gestert met de dienst van het Kadaster. Hiermee kwam een goede en betrouwbare informatiebron beschikbaar, zeker na 1838. De grond behoorde steeds aan vermogende families. De bewoners pachtten de grond en bouwden hun boerderijen en huizen in de polder.

groeit de grond aantastte. Op de teelt stond een gevangenisstraf. Of: omdat wanneer dit zaad op het land terecht kwam, er jaren lang 'vuil' groeide wat moeilijk te verwijderen was. Klaver was wel toegestaan.

¹⁴ Braak leggen met 2-jarige klavers en worden bemest met 80 voer mest per ha.

¹⁵ De grond onder de zes kastanjbomen

De gegevens van het Kadaster vinden hun oorsprong in de inventarisatie van gebouwen en landerijen zoals die tussen 1612 en 1832 is uitgevoerd. Op een eerste kaart uit die periode, het zogenaamde Minuutplan, is naast de 'Beere polder' een gebied aangegeven dat het 'Buitenland' genoemd werd. Van de gebieden aangeduid met I, II en III zijn detailkaarten beschikbaar.

Het gebied werd opgedeeld in ruim 160 percelen, aangeduid met A1 tot en met A 162. Door deze inventarisatie kunnen we een beeld krijgen van de aard van het landschap. In onderstaande tabel is een overzicht weergegeven van de aard van deze percelen.

De Beere polder (oppervlak in hectare)				
Weiland	Bouwland	Watering	Bosch en hakhout	Rietland
17,0	63,9	0,56	0,35	0,34
Totaal oppervlak: 100,0				
Buitenland (oppervlak in hectare)				
Weiland	Bouwland	Watering	Bosch en hakhout	Rietland
45,6	-	43,1	73,6	20,6
Totaal oppervlak: 183,1				

Aan de noordzijde van de Beere polder, gescheiden door een water genaamd Het Schaar, bevonden zich een eilanden; de Griendplaat en de Hooi- of Weiplaat. Ten zuidoosten nog de Ruige plaat.

De grondbezitters

Bezit van jhr. G.D.J. van Reenen

De hele Beerenplaat had omstreeks 1820 één eigenaar: Adolph de Gijselaar, op 19-6-1822 te 's-Gravenhage gehuwd met Hendrina van Weelden. Na zijn overlijden op 11 november 1853 kwam het bezit in handen van Petrus Johannes van der Burgh († 9-10-1883), procureur bij de Hoge Raad te 's-Gravenhage, gehuwd met Paulina Johanna de Virieu. (en in een gelijk derde deel: de

erven Pieter Blom. Commies bij het ministerie van binnenlandse zaken te 's-Gravenhage; Anthonij Pieter, Jeannette Maria, Gijsberta en Maria Temminck te Amsterdam).

Op 1 december 1865 vond een veiling plaats van 'den Grooten en de Kleinen Beer' ten overstaan van de notarissen J.L Los te Klaaswaal en mr. A. van Weel te Oud-Beijerland. Het bezit werd omschreven als een 'aanzienlijk en zeer rentegevend' Landgoed van '292 bunder 73 roeden en 14 ellen' met een kapitale boerderij enz. Koper was een vijftal personen, namelijk Arie van Driel († 26-7-1874), burgemeester van Puttershoek. Zoon van Lodewijk van Driel en Maaïke van Bochoven en vier anderen namelijk Pieter Leeuwenburgh, Willem Boudewijnsz, Gerardus Adrianus van Driel, Jan Barendregt en Jan Hendrik Hoeveman, elk een vijfde deel. Na het overlijden van Arie van Driel in 1874 ging het bezit naar de weduwe Adriana van Hattum.

In 1875 volgt verkoop aan Isaäc Dignes Franssen van de Putten, (oud)-minister te 's-Gravenhage. Isaäc werd geboren te Goes op 22 maart 1822 en overleed op 3 maart 1903 te 's-Gravenhage. Op 28 maart 1850 trouwde hij te Delft met Lucie Henriëtte Cornets de Groot. Na het overlijden van Isaäc Dignus Franssen van de Putte in 1903 kwam de Beerenplaat in handen van zijn weduwe Lucie Henriëtte Cornets de Groot. Zij overleed kort daarna te Zeist op 31 mei 1904. Het bezit ging naar haar dochter Henriëtte Lucie Franssen van de Putte, gehuwd met Henri Maarten Anton van der Goes van Dirxland. Na haar overlijden in 1938 werd eigenaar haar zuster Jeanne Louise Fransen van de Putte, gehuwd met Frederik van Reenen. Later naar jhr. Gerlach Cornelis Johannes van Reenen, burgemeester van Baarn. In de periode 1960-1962 wordt de Beerenplaat gekocht door de gemeente Rotterdam.

Bezit van Adriaan Volker

In 1866 werd het westelijk deel van de Beerenplaat verkocht aan Pieter Blussé van Zuidland te Dordrecht. In 1872 naar Simon Marinus Hugo van Gijn te Dordrecht, in datzelfde jaar werd dit deel eigendom van Adriaan Volker Leendertsz (1827-1903), aannemer van publieke werken te Sliedrecht. Na zijn overlijden op 29 november 1903 werd de weduwe Willemijntje van Wijngaarden (1825-1910) eigenaar. Na haar overlijden in 1910 bleef dit deel van de Beerenplaat in handen van de erfgenamen Volker tot de verkoop in 1960 aan de gemeente Rotterdam

Naast de grondeigenaren Van Reenen en Volker, waren kleinere percelen in handen van andere grondeigenaren.

Overige bezitters

Van het bezit van Petrus Johannes van der Burgh († 9-10-1883) werd een deel verkocht aan **Daniël Kieffer** te 's-Gravenhage, later naar zijn weduwe Wilhelmina Helena Ruijs. Hun dochter Louisa Hermina Vissering-Kieffer verkocht in 1903 dit bezit aan Adrianus Corstiaansz Schipper, koopman te Oud-Beijerland, later ging het bezit, ongeveer 6,5 ha. gelegen op de Griendplaat, naar zijn zoon Arie Schipper, later nog A.A. en K.K.K. de Koning en in 1962 werd dit perceel opgekocht door Staatsbosbeheer.

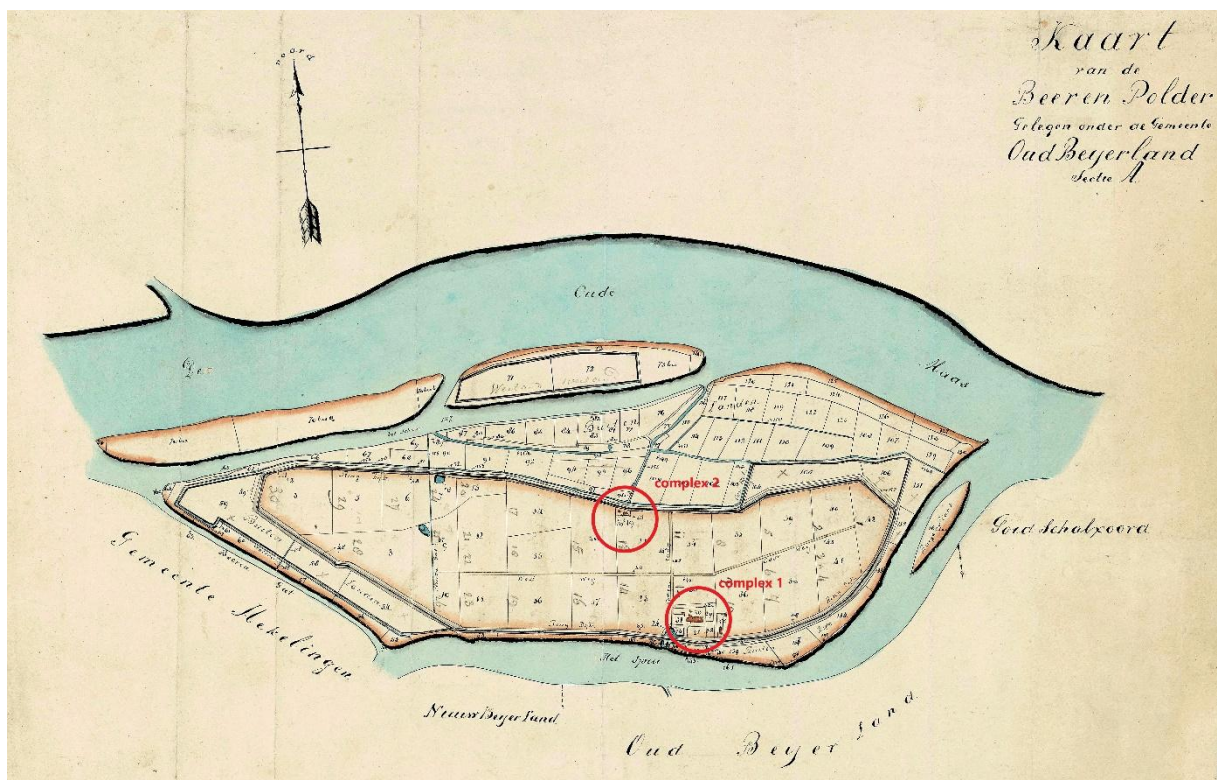
Een ander deel ging naar **Krijn Verhoeven**, secretaris van Zuid-Beijerland, later verkocht aan Klaas van Spanje, aannemer te Sliedrecht, later zijn weduwe Teuntje Visser, later hun schoondochter Klazina Petronella van Spanje-Kempenaar. In 1951 verkocht aan Pieter Dirk Snelleman, koopman te Heinenoord en in 1961 werd dit perceel van 6,1 ha. op de Griendplaat, opgekocht door Staatsbosbeheer.

Een perceel van 51 ha. gelegen in de Beerpolder werd gekocht door **Jan Hendrik Schultz van Haegen**, notaris te Dordrecht, later naar zijn erfgenamen en in 1886 toegevoegd aan het bezit van Isaac Dignus Fransen van de Putte.

Een perceel van ruim 13 ha. werd gekocht door **Anthonie Joan van der Roest Clement**, notaris te Poortugaal, in 1876 werd mede-eigenaar Dirk van der Linden, bouwman te Rhoon, later naast de familie Van der Roest Clement, naar Cornelis Jan Kleinjan te Rijswijk e.a. In 1938 werd het bezit van 18 ha. toegevoegd aan het bezit van jhr. Gerlach Cornelis Johannis van Reenen.

Een perceel van 9 ha. werd gekocht door **Elias Barend Tak** te 's-Gravenhage, later naar Maria Jacoba Blokland-Mijnlieff te Neder-Hardinxveld, later naar Adriaan Volker te Sliedrecht.

De bebouwing

In het begin van de 19^e eeuw treffen we slechts twee bebouwingen aan. In het Regionaal Archief in Dordrecht vond ik een fraaie kadasterkaart uit die periode (RAD inv.nr. 552_231701). Hierop zijn de twee bebouwingen aangegeven. Op deze kaart aangeduid met complex 1 en complex 2.

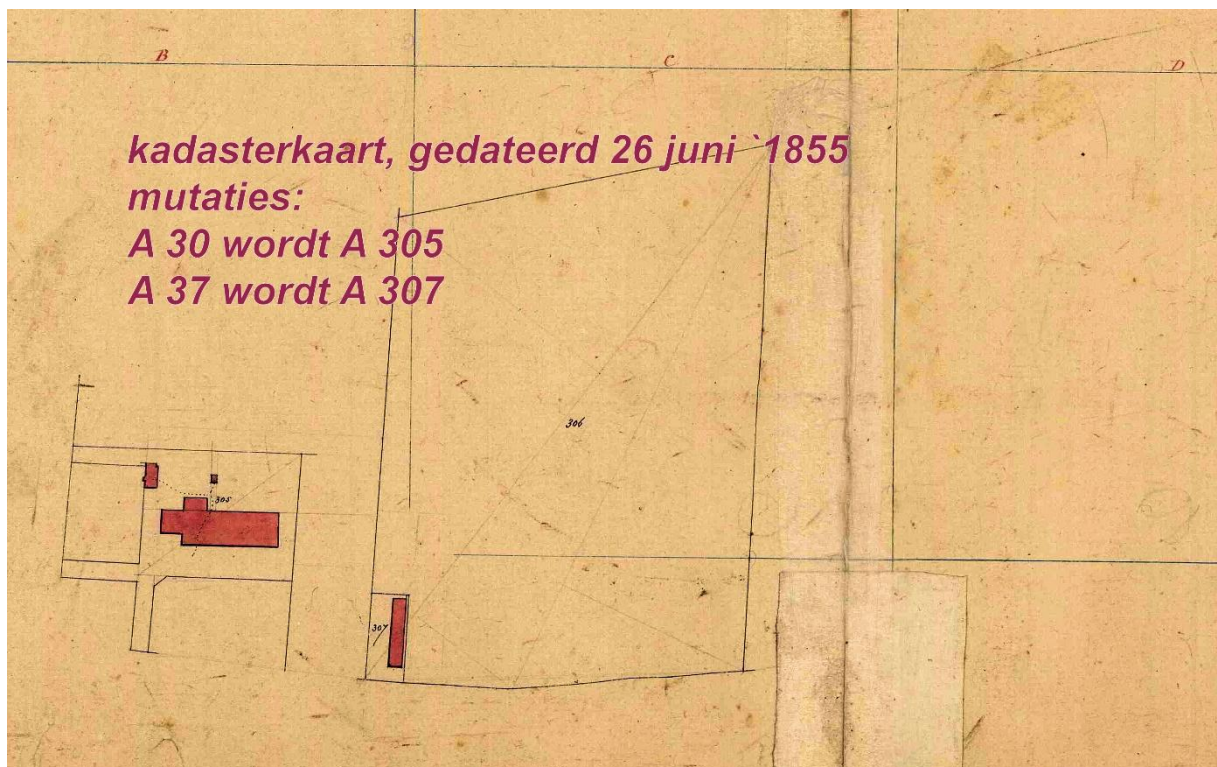
Complex 1

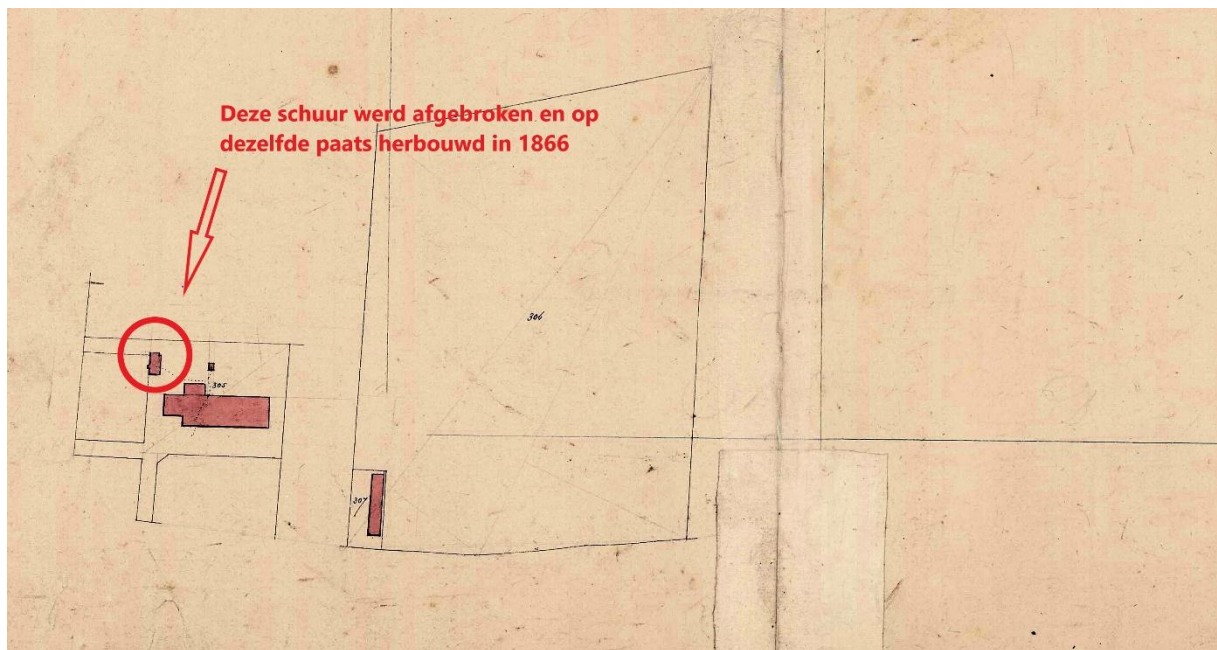
Deze bebouwing bestaat uit een huis, schuur en erf (A 30), enkele boomgaarden (A 26, A 27, A 29 en A31), een tuin (A 28). Een boerderij gelegen aan de Torenlaan, waarschijnlijk op hetzelfde perceel als de eerste bebouwing na 1704.

Aanduiding kadaster

A 26	boomgaard	1260 m ²
A 27	boomgaard	2960 m ²
A 28	tuin	1620 m ²
A 29	boomgaard	1630 m ²
A 30	huis, schuur en erf	6230 m ²
A 31	boomgaard	1920 m ²
A 37	schuur en erf	3320 m ²

Uit een kaart van 26 juni 1855 volgt dat er een wijziging van perceelnummers plaats vond: A 30 werd A 305 en A 37 werd A 307

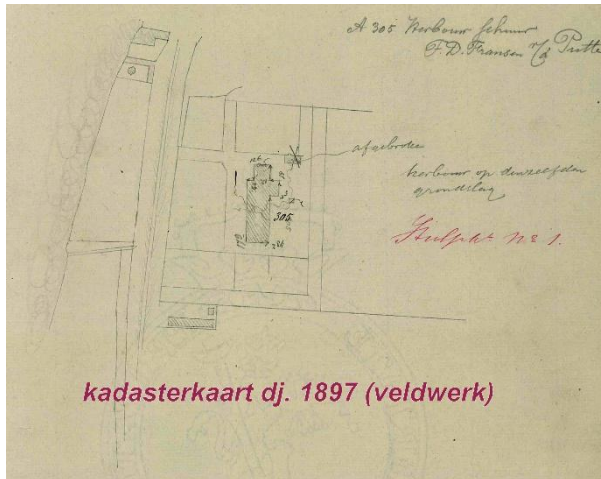

In 1866 werd een bijbouw uitgevoerd op perceel A 30 en wordt A 305. Perceel A 37 wordt gesplitst in A 306 en A 307. A 306 betreft een perceel bouwland, verder met A 307 als schuur en erf van 880 m².

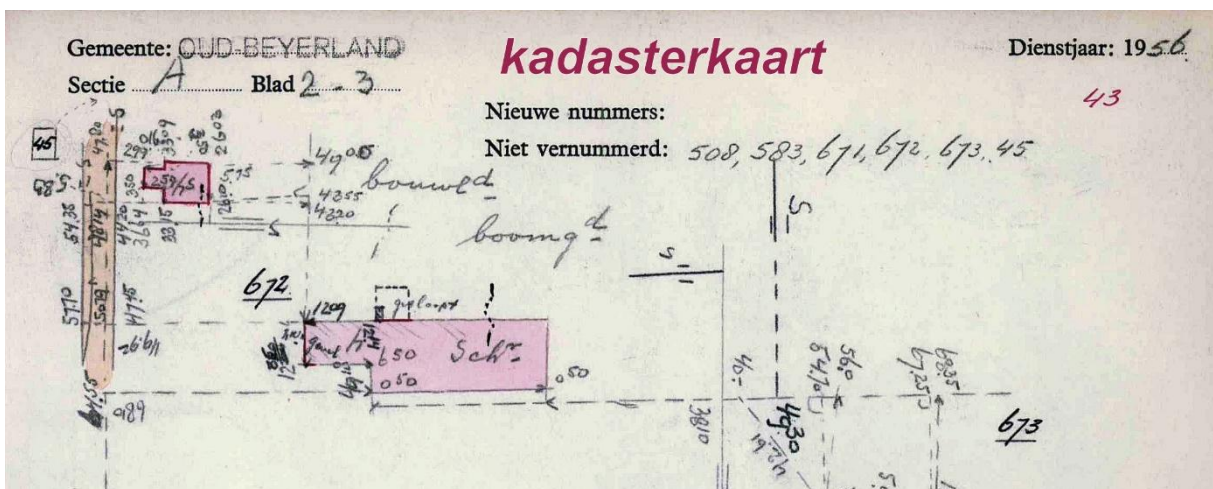
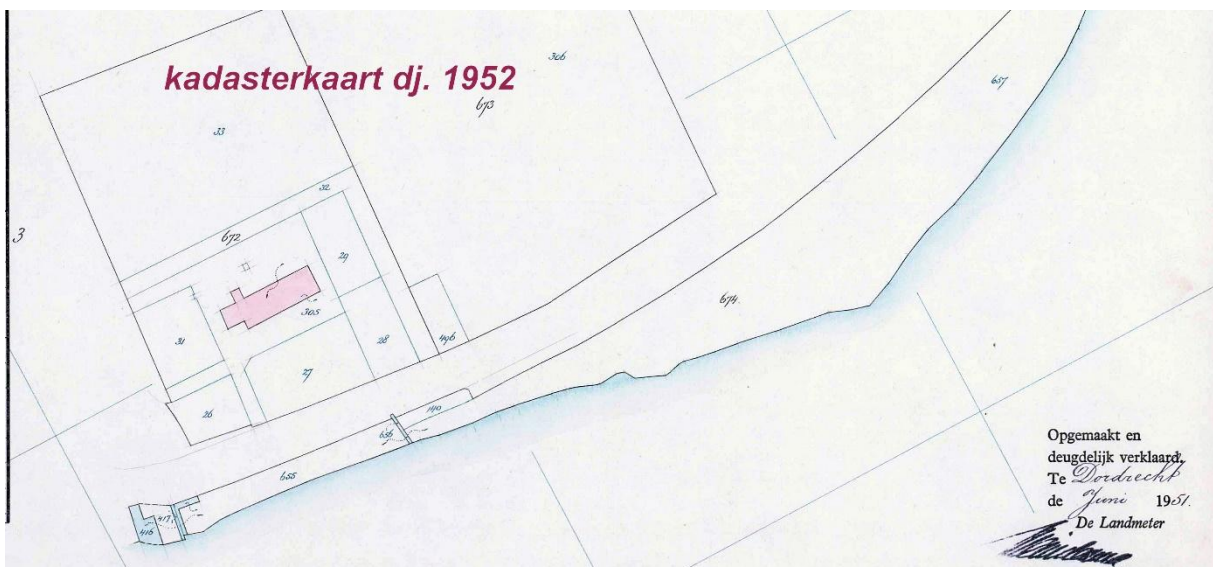
In 1869 wordt de 'schuur en erf' A 307 verbouwd tot 'huis en erf' van 880 m².

In 1896 volgt een verbouwing plaats, zowel aan de boerderij als aan de schuur. Dit volgens een tweetal kaarten van het Kadaster

In de jaren 1951 en 1955 volgden nog een verbouwingen aan de boerderij en de schuur werd een woonhuis.

Complex 2

Complex 2 gelegen aan de Ringdijk, bestaan uit de percelen met de volgende kadastrale aanduiding:

- A 19 tuin van 760 m²
- A 20 schuurtje van 45 m²
- A 21 huis en erf van 162 m²

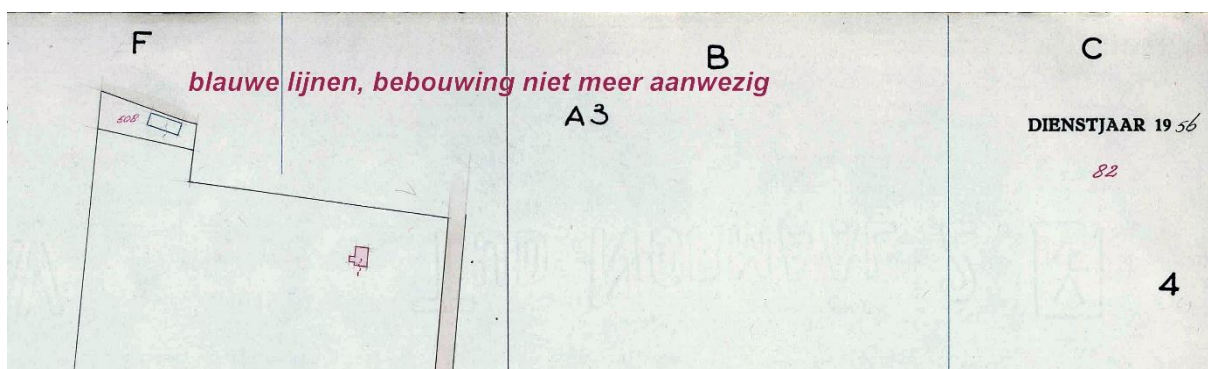
Het complex werd afgebroken in 1953 en als erf van 967 m² in 1961 verkocht aan de gemeente Rotterdam.
(adres 1875: Den Beer nr. D 478a).
In 1876 wordt het complex onder één kadaster-aanduiding gebracht, A 508 met oppervlak van 967 m². In 1953 volgt sloop

Letter en Nummer der Ruit.	LAATSTE TOESTAND.			TEGENWOORDIGE TOESTAND.		
	N ^o .	Grootte.		N ^o .	Grootte.	
		h.	a. c.		h.	a. c.
F3	19		07 60	508		09 67
	20		45			
	21		01 62			
			09 67			

82

kadasterkaart
29 november 1875

en als erf wordt het complex in 1961 verkocht aan de gemeente Rotterdam.

De Elisabeth's hoeve

Voor 1914 een perceel bouwland met oppervlak van 1,81 ha. Hierop werd in 1904 een huis gebouwd.

Later volgde een 'huis, schuur en erf' van 1,81 ha. en een huis van 39 m².

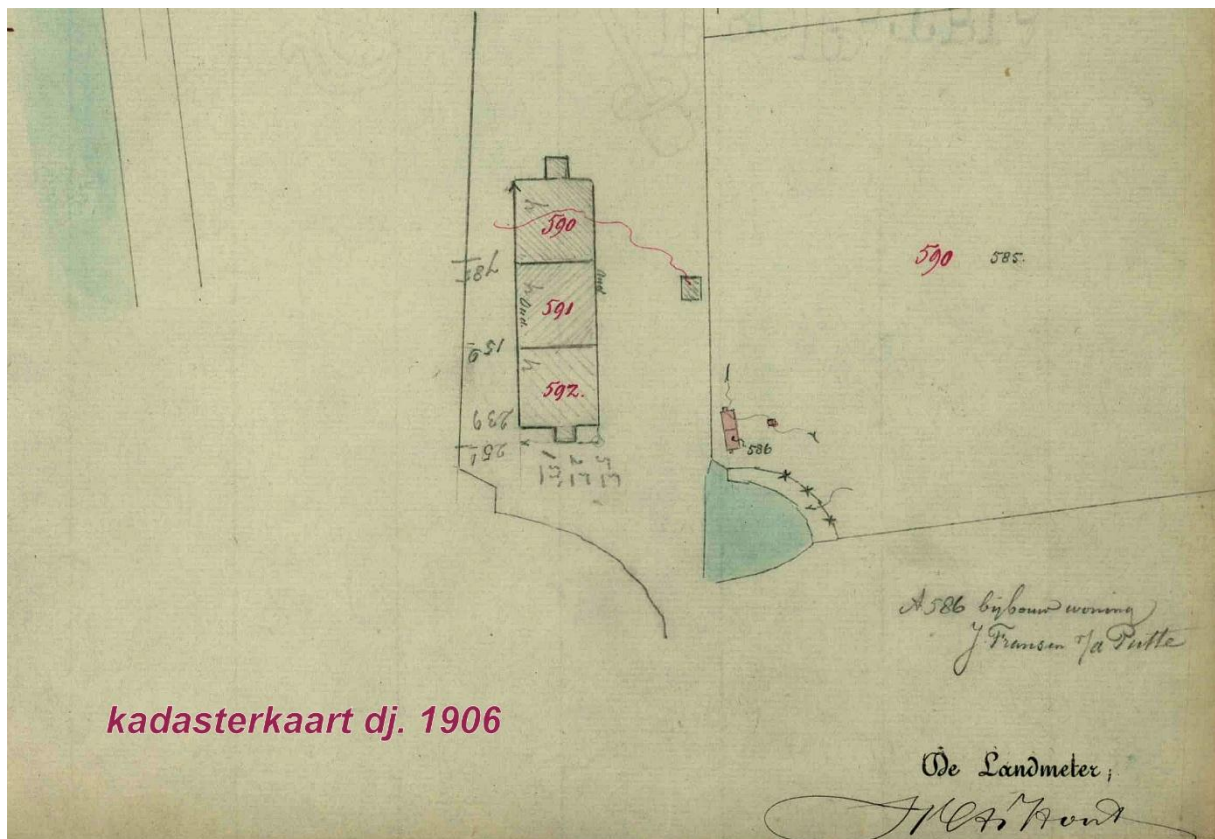
In 1928 volgde de bijbouw en werd het perceel: 'huis, schuur en erf' van 18141 m². In 1951 werden de beide huizen verenigd tot één kadasternummer en in 1960 volgde verkoop aan de gemeente Rotterdam.

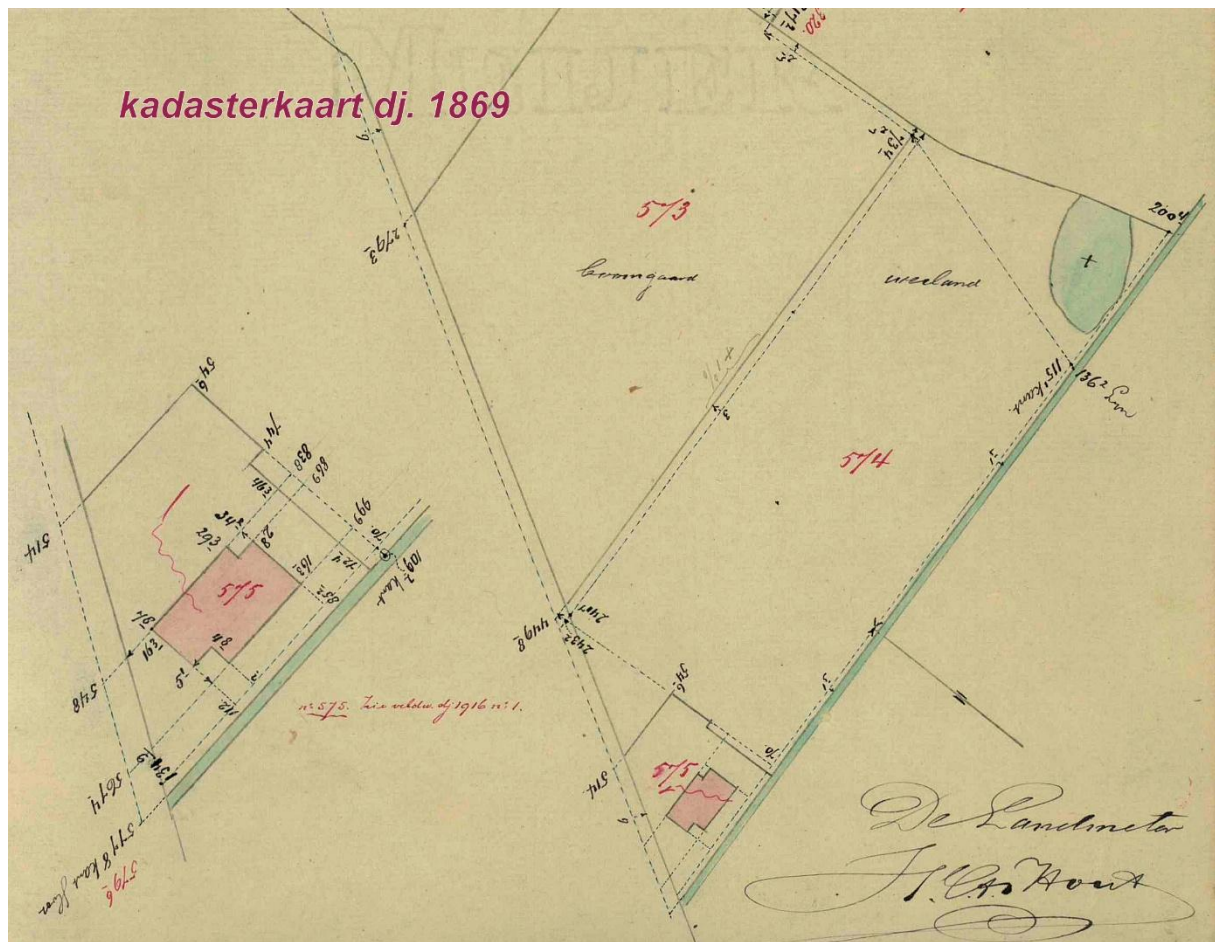
In 1900 werd een perceel bouwland van 4,7 ha. gesplitst, op een deel van 5040 m² werd de boerderij gebouwd, omschreven als ‘huis, schuur en erf’. In 1938 volgde de bouw van een knechtshuis, en in 1955 volgde de houten bungalow voor de familie Leen de Koning. In 1961 werd deze boerderij verkocht aan de Gemeente Rotterdam.

Perceel A 23

In 1953 werden deze panden gesloopt en later verkocht aan de gemeente Rotterdam.

Voor de bouw van de Elisabeth's hoeve in 1914 was er een bebouwing op het perceel A 3, gelegen ten westen van het perceel waarop later de hoeve gebouwd zou worden. Voor 1869 was A3 een perceel bouwland van 7,8 ha. Op dit perceel werd in 1868 een 'huis en erf' gebouwd op een deel van 850 m². In 1877 volgde de bijbouw van een schuur en sloop volgde in 1915. In 1960 werd dit perceel, omschreven als 'boomgaard, schuur en bouwland' van 3,2 ha. verkocht aan de gemeente Rotterdam.

Huis op perceel A 45

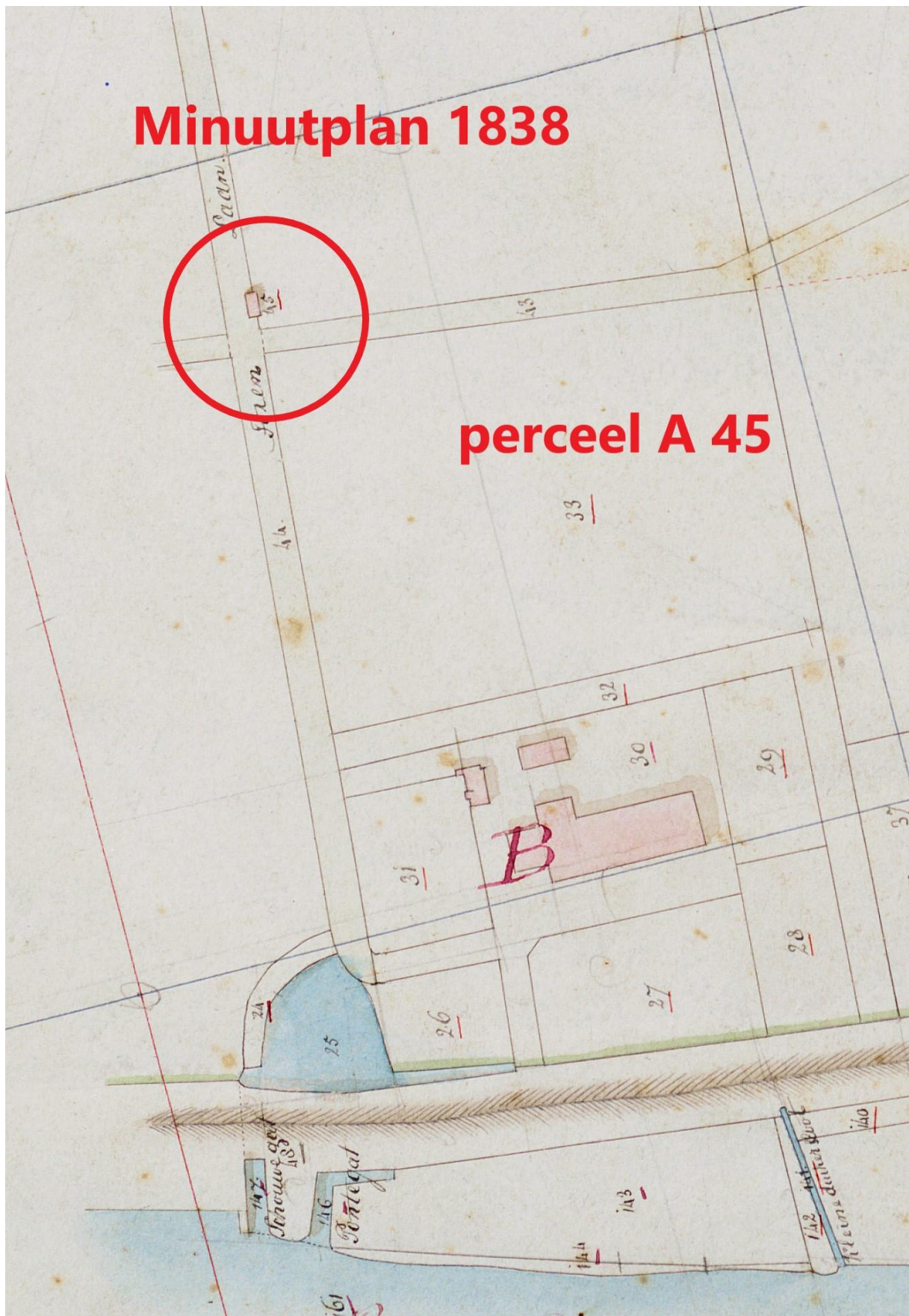
Al op het Minutplan van 1838 treffen we op de hoek van de Torenlaan en de Oostweg. Tot 1905 was de omschrijving steeds een 'schuur' van 28 m², in dat jaar werd de schuur gesloopt en werd het perceel omschreven als 'erf' van 28 m². In 1961 verkocht aan de gemeente Rotterdam.

Het gemaal A 363

In 1928 werd door de gebruikers een gemaal gebouwd op een perceel dijkweiland van ruim 3 ha. met de kadastrale aanduiding A 363. Dit pompstation bleef bestaan tot de verkoop aan de gemeente Rotterdam in 1961.

Minuutplan 1838

perceel A 45

Na de watersnoodramp van 1953¹⁶

In de nacht van 31 januari op 1 februari stond de klok van de familie De Koning stil op 3.40 uur. De Noorddijk van het eiland (tegenover Rhoon) bezweek over een lengte van 90 meter omdat de noordwesterstorm met windkracht 12 over een grote vlakte het water van de Oude Maas tegen de dijk deed beuken. In

enkele minuten tijd nam het water bezit van het polderland. De boerderij van de familie De Koning, die midden in de polder stond, liep tot 3,90 meter onder water. Dit was 10 cm onder de tweede verdieping waarheen vader en moeder De Koning met hun zoon Huig waren gevlucht. De meubels beukten tegen de zoldering en de muren bewogen. Het was angstaanjagend, aldus Leen de Koning. Er werd een vluchtweg gezocht naar de zolder van de graanopslag. Daar zou men veiliger zijn. In de muur daar naartoe werd met alle macht een gat gemaakt. De paarden en het klein vee hadden niet weg kunnen komen en waren verdrongen. Het was aardedonker, de storm loeide. De verbindingen met Oud-Beijerland waren verbroken. Het werd een angstig afwachten totdat het licht zou worden. Zouden de muren het houden? De storm bleef met volle kracht aanhouden. Dit waren de uren die nooit meer zullen worden vergeten door Leen de Koning. De seinen, welke rond acht uur in de ochtend werden uitgezonden, werden opgevangen. Er werd actie ondernomen onder leiding van burgemeester Hammer om de mensen van 'De Beer' te redden.

De redding

Op zondag 1 februari 1953 stonden vele mensen 's morgens vroeg op de dijk tussen de Oude Hoorn en Barona en zagen dat er gezwaaid werd vanuit de boerderij in de Beerenpolder. De dorpsomroeper Goof Letterman had het rampnieuws al vroeg in de straten rondgeroepen. Een tweetal reddingspogingen waren al ondernomen met het motorschip 'de Oude Maas',

¹⁶ C.D. van Es. De Suikerfabriek in Oud-Beijerland, deel 2.

maar deze waren mislukt zodat er halverwege het Spui rechtsomkeert gemaakt moest worden omdat de boot te hevig schommelde. Voor een derde reddingspoging vroeg burgemeester Hammer: **Joost Both**¹⁷ (19 jaar) en bij boer De Koning in dienst, Jan van Driel (een kenner van het eiland, Adrie van den Heuvel (een goed

roeier) en politieagent Van Bloois met hen mee te gaan. Agent Van Bloois had geen roei-ervaring maar belastte zich met het leeghozen van de schuit. Aan de overkant gekomen werd een daar gelegen roeiboot over de kruin van de dijk getrokken. Als bezetenen roeiden Joost, Jan en Adrie naar het huis van Huig de Koning en zijn vrouw dat halverwege de dijk en de boerderij stond en vanwaar de seinen met een laken gegeven waren. Daarna roeiden de mannen op de boerderij af van Pieter Hendrik de Koning, de drie mensen daar werden gered en twee van de zes paarden konden worden bevrijd. Omdat het water inmiddels alweer twee meter gezakt was, konden de drie mensen niet van de vliering komen. Daarna werden de overige bewoners van het eiland overgebracht naar het dorp, waar ze door de aanwezige mannen vanuit de boten naar de dijk gedragen werden. Voor zijn heldhaftig optreden ontving Joost Both vele jaren later, op 1 februari 2012, de hoogste onderscheiding, de zilveren medaille, van het Carnegie Heldenfonds.

De bewoners in 1953

Gelukkig waren er geen dodelijke slachtoffers te betreuren maar dat neemt niet weg dat het voor de toemelijke bewoners een traumatische ervaring was. Wie waren die bewoners? Een overzicht. De **Elisabethshoeve** Arie Reedijk en zijn vrouw Neeltje Schelling. De knechtenwoning W. de Leeuw

De hoeve **De Groote Beer** Jacob Hollaar, zijn vrouw Adrina Swank en hun zoon Gerrit Hollaar. De drie knechtenwoningen A. Kersten, H.W. Lubert en L. Koetsveld

In de woning bij de boomgaard woonde L. Blaak

De **hoeve De Koning** Pieter Hendrik de Koning, zijn vrouw Anthonia Boer en hun zoon Leen de Koning. In de knechtswoning Huig de Koning en Jannetje Trijntje Bijl met hun kinderen Tonny de Koning en Willem de Koning. In het andere deel van de dubbele knechtswoning Leen Koetsveld (N.B. deze gegevens zijn helaas niet geheel zeker en ook niet compleet, verbeteringen en aanvullingen welkom)

De schade van 1953

Na de ramp werden in opdracht van het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting schade-rapporten opgesteld. Zo ook voor de schade aan de gebouwen van de Beerenplaat. P. Doolaard uit Oud-Beijerland voerde deze taxaties uit. Deze rapporten zijn bewaard gebleven. De aangerichte schade bleek zeer groot, een overzicht:

¹⁷ Algemeen Dagblad 2 februari 2012

De Elisabeth hoeve

In de woning stond 2,50 m. water, deuren, ramen en schuren vernield, schade f 4.500,-

Gemeente: Oud-Beijerland. No 18.
Perceelen: Beerpolder 1,2 en 3.
Bewoners: resp. A. Kersten, H.W. Lubert en L. Koesveld.
Eigenaar: Jhr. G.C.J. van Reenen te s-Gravenhage.

Bedoelde woningen zijn in de nacht van 1 Februari 1953 tijdens de stormvloed door het water versmolgen en geheel uit elkaar geslagen en tot een puinhoop geworden, zodat niet veel meer resteert dan een berg puin, wat dakpannen, terwijl alles wat drijven bleef praktisch is verdwenen, is door het water meegenomen. Mogelijk dat nog verschillende delen van deze woningen ergens in de polder liggen, kunnen met de huidige waterstand in de polder nog niet worden opgespoord.

De woningen komen praktisch niet meer voor herstel in aanmerking.

Te zamen hadden zij een inhoud van ongeveer 750 M³.

2 stuks aanrechten met goetstenen zijn blijven staan, terwijl ook de fundering en kelders (onder de bedsteden) nog aanwezig zijn. De muren zijn vanaf de funderingen weggeslagen.

Het Herstel van deze woningen, indien dit mogelijk ware, zou gelijk staan met het bouwen van nieuwe woningen.

Het bouwen van 3 eenvoudige arbeiders woningen, rekening houdende met de ongunstige ligging der bouwplaats wordt geraamd op een bedrag van:

ZEVEN EN TWINTIG HUIZEND GULDEN.

Zegge f. 27.000,--.

Oud-Beijerland, 19 Februari 1953.

De taxateur,

De fruitschuur werd het dak vernield, de deuren weggespoeld, schade f 1.900,-

De arbeiderswoning bleef redelijk gespaard, schade f 930,-

Hoeve De groote Beer (Hollaar)

Waterhoofgte ruim 2,00 m. Loods en varkenskot geheel weggeslagen, schade aan ramen en deuren, schade f 4.400,-

Drie arbeiderswoningen werden geheel verwoest, schade f 27.000,-

Hoeve de Koning

Schade aan ramen en deuren, delen van stallen en schuren vernield, schade f 5.700,-

Huis van Huig de Koning, schade f 2.250,-

De periode van 1953 tot 1960

De schade werd hersteld en het gewone boerenleven werd voortgezet. Op de plaats van de drie verwoeste arbeiderswoningen werd een tweetal huizen gebouwd. Bij de boerderij van de Koning werd voor het gezin van Huig de Koning een houten bungalow gebouwd.

Het einde van de Beerenplaat

Op 1 oktober 1959 hechtte de Rotterdamse gemeenteraad zijn goedkeuring aan het plan van burgemeester en wethouders en terstond begon men met het aankopen van de gronden.

Op 15 december 1960 werd het bezit van Adriaan Volker verkocht, akte verleden voor mr. Frederik Willem Hofsteenge, notaris te Sliedrecht. Dit betrof vooral de Elizabeths hoeve met de bijbehorende gronden, groot ruim 53 hectaren en compensatie voor de exploitatie van boomgaard. Hiermee was een bedrag van f 612.210,- gemoeid. Ten aanzien van het personeel in dienst van de verkopers zal door de gemeente een bevredigende regelingen worden getroffen. Lopende contracten zullen door de gemeente worden overgenomen. Met name werd hierbij de compensatie van Adrianus Pieter van der Verhoeven vermeld wegens de door hem geplante jonge bomen. Voor hen die op de Beerenplaat woonachtig waren zal in overleg met de gemeente Oud-Beijerland passende woonruimte gezocht worden. Op 30 december 1960 volgde het bezit van Van Reenen, akte verleden voor notaris Willem Groen te 's-Gravenhage). Dit betrof de hofsteden van familie de Koning en de familie Hollaar en de daarbij behorende gronden. In het totaal ruim 213 hectaren. Hierbij ging het om een bedrag van f 1.701.937,- en een schadeloosstelling voor boomgaarden van f 226.000,-. De bewoners van de Beerenplaat dienden elders hun leven voort te zetten. De familie Reedijk van de Elizabethshoeve vertrok naar de Flevopolder, de broers De Koning waren succesvol als ondernemers in Oud-Beijerland.

"Sloop" van de knechtswoningen bij hoeve De Koning

Aanleg van het westelijk deel
1962/1963

Anderhalf jaar later, op 13 juni 1961 nam het gigantische werk een aanvang. Een maand tevoren was de boerderij met het bijbehorende huis en arbeiderswoningen afgebroken. Men groef een kanaal van zuid naar noord door het eiland. Het westelijk deel werd eerst uitgebaggerd en met de vrijkomende grond werd het Beerengat gedempt. In

december 1963 vielen de boerderijen op het oostelijk deel, die van De Koning en Hollaar ten prooi aan de slopershamer.

De reden van dit project was de behoefte van de gemeente Rotterdam aan een tweede productiebedrijf voor de drinkwatervoorziening. Het bestaande waterwerk aan de Honingerdijk in Rotterdam had de maximumcapaciteit bereikt. De Berenplaat bood de mogelijkheid om ongeveer 120 hectaren te bestemmen voor de aanleg van vijf miljoen kubieke meter water, in die tijd voldoende om een periode van drie à vier weken

te overbruggen. De toenemende verslechtering van het Rijnwater maakte zo'n overbruggingsperiode noodzakelijk. Tegenwoordig is Evides eigenaar van het bedrijf.

Literatuur

Bob Benschop. Historische atlas van Voorne-Putten. 2022.

C.D. van Es. De suikerfabriek in Oud-Beijerland, deel 2. Oostvoorne 1997. Van Beerenplaat tot Beerenpolder

L. van Ollefen. De Nederlandsche stad- en dorpsbeschrijver, de Hoeksche Waard. 1793

J.W. Regt. Geschied- en aardrijkskundige beschrijvingen van den Hoeksche Waard. Zwijndrecht 1849

K.Siderius. Uit vervlogen dagen. Bewerking W.P.J. Goosens en J. Schipper. Oud-Beijerland 1967

L.F. Teixeira de Mattos. De waterkeeringen, waterschappen en polders van Zuid-Holland, deel VIII, afdeling IV, het eiland de Hoeksche Waard. 's-Gravenhage 1925